

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans
undervisning om kunskapsområdet sexualitet,
samtycke och relationer vid Anpassad grundskola
Lejonström i Skellefteå kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans undervisning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid Anpassad grundskola Lejonström i Skellefteå kommun. Granskningen genomfördes under vårterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 14 mars 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Anpassad grundskola Lejonström senast den 1 oktober 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Skellefteå kommun har inkommit med en sådan redovisning den 25 september 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Utvecklingsområde 1: utveckla och fördjupa undervisningen inom kunskapsområdet med särskilt fokus på att ge eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck

Skellefteå kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 2: gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Skellefteå kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 3: säkerställ att undervisningen inom kunskapsområdet är återkommande

Skellefteå kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 4: samordna undervisningen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet

Skellefteå kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att Skellefteå kommun tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- utveckla och fördjupa undervisningen inom kunskapsområdet med särskilt fokus på att ge eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete med att utveckla undervisningen så att den ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck.

Lärare och skolledare har genomfört en kartläggning och uppmärksammat behov av kompetensstärkande insatser inom området hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa insatser behövs dels för att lärare ska kunna undervisa om området, dels för att ha möjlighet att agera på elever som kan vara utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

En utbildningsats för alla lärare i årskurserna 1-9 rörande maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck är planerad till höstterminen 2025. I förlängningen ska den även ges till elevassistenter. Till varje läsårsstart planeras att ta upp inslag om hedersrelaterat våld och förtryck för att säkerställa att personalen har nödvändig kunskap om området.

Av huvudmannens redovisning framgår även att rektorn har genomfört en omstrukturering av mötestider så att utvecklingstid för kunskapsområdet sker både stadiervis och gemensamt för alla lärare i årskurs 1-9 på skolan.

Det framgår vidare av huvudmannens redovisning att lärare har fått ökad kunskap samt utvecklat sina metoder för att låta eleverna kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck.

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Av huvudmannens redovisning framgår att det på skolan pågår ett arbete som kopplas till ökat elevinflytande och delaktighet i undervisningen. Arbetet ska främja ett förhållningssätt som ger eleverna ökad tilltro till sig själva och stärker deras förmåga att göra egna val och uttrycka sina tankar.

Av redovisningen framgår vidare att huvudmannen har anordnat en föreläsning där alla lärare deltog och i vilken elevinflytande är en viktig del. Alla lärare samt rektorn och biträdande rektor läser dessutom en bok och samtalar utifrån den om hur de kan ta del av elevernas tankar och intressen vid uppstart av ett nytt område. Därutöver har skolledare lett samtal med lärare om ökat elevinflytande och lärarna har samtalat om metoder för att ta del av elevernas intressen och utgå från dessa i undervisningen. Även elevassistenter som är med elever på raster kan bidra med kunskap om elevernas tankar och funderingar. Av huvudmannens redovisning framgår att skolan genomför trivselsamtal med elever för att få syn på aspekter av kunskapsområdet som kan införlivas i undervisningen.

Arbetet har enligt huvudmannens redovisning lett till märkbara förändringar i personalens dialog om arbetssätt med eleverna. Större fokus läggs på samtal om relationer, samtycke och på att stärka eleverna i att uttrycka sin åsikt. Arbetet har även stärkt lärare i att kartlägga och utgå ifrån elevernas befintliga kunskaper, frågor och intressen. Rektorn ser även en möjlighet att lärare inom ramen för sitt kollegiala lärande ska kunna arbeta med elevinflytande, vilket kan stötta elevgruppens förmåga att uttrycka önskemål samt påverka såväl utbildningen som sin egen vardag.

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- säkerställ att undervisningen inom kunskapsområdet är återkommande

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har skapat en mötesstruktur med gemensam utvecklingstid för alla lärare i årskurs 1-9.

Denna tid kan nyttjas för lärarnas gemensamma planering så att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck återkommer i alla ämnen och rektorn har ökat sina möjligheter att träffa lärarna på utvecklingstiden. Rektorn planerar att leda fortsatt arbete under utvecklingstid samt följa upp att kunskapsområdet är återkommande.

Av huvudmannens redovisning framgår även att skolan har påbörjat ett arbete med att ta fram en plan för kunskapsområdet och lärarna har fått tillfällen till samtal om hur kunskapsområdet ska behandlas återkommande. Genom denna systematik förväntas verksamheten enligt huvudmannens redovisning leda till flera ämnesövergripande arbetssätt.

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- samordna undervisningen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna genom den skolledarledda utvecklingstiden får förutsättningar att kunna arbeta ämnes- och stadieövergripande. Utifrån film och värdegrundsmaterial har lärarna diskuterat olika case som rör kunskapsområdet och hur olika lärare kan bidra i sina respektive ämnen till kunskapsområdet. Lärarna har också lagt upp en plan för fortsatt dialog som stämts av med skolledare. En effekt av arbetet är att lärare har fått mer insyn i hur kollegors ämnen kan bidra till kunskapsområdet. Man har även samtalat om material och hur elevassistenter kan involveras i arbetet. Av huvudmannens redovisning framgår att en förväntad effekt av samordningen är att undervisningen ska kunna ge eleverna en bredare förståelse av kunskapsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, utredare.

I handläggningen av ärendet har även utredare Sylvia Lindqvist medverkat.

Bilaga 1: Författningsstöd

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Undervisningens innehåll

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Lgra22, avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Samordnad undervisning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) Ledningen av utbildningen, Rektor.
Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Kunskaper i undervisningen

Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål.

Undervisningens form

Didaktiska val i undervisningen

Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper.
4kap. 9§ skollagen (2010:800) Inflytande och samråd, Allmänt om barnens och elevernas inflytande.
Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Mål.
Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Mål.
Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning tar rektorn ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Rektorns ansvar

Rektorns styrning

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Förutsättningar för samordning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) Ledningen av utbildningen, Rektor.

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Ansvar för kompetensutveckling

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.